

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: 1 JOHANNES 3 vers 9.

Een ieder, die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren.

Velen hebben, van de vroegste tijden af, zich moeite gegeven, om zowel voor zichzelf er rekenschap van te geven, als ten opzichte van anderen het voor zich te verklaren, hoe het mogelijk zijn kan, dat iemand wedergeboren is en nochtans zondigt. Het menselijk vernuft is daarbij op merkwaardige invallen gekomen, zoals het menigmaal schijnbaar zeer consequent zijn kan in zijn beweringen; zo heeft het echter reeds menigeen op allerlei doolwegen gevoerd en eindelijk ten val gebracht, en dat alleen, omdat het voor het verstand heeft willen duidelijk maken wat geheel geloofszaak is. Wie het niet geloven wil, dat hij, zoals hij is, de ganse mens, met lichaam en ziel, met het verstand en met al de leden, een verwerpelijk verdoemenswaardig zondaar is, een mens, dat tot alle waarachtig goed onbekwaam, onrein en onheilig is; en wederom, dat hij, de ganse mens, met lichaam en ziel, verstand en alle leden, in geloof, Gode aangenaam, heilig, en tot alle goed bekwaam is, die zal of de wedergeboorte loochenen, geen oor hebbende voor de woorden van de Apostel: "Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Gods zijn. Of weet u niet, dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, Die in u woont" (1 Kor. 6: 19-20), en zal het lichaam beschouwen als een zwijn, dat zich in zijn vuil ongestraft kan wentelen, of hij zal het lichaam beschouwen als een tiran en als een gedrocht, dat hij niet genoeg kastijden, kwellen en afmartelen kan, en zal zich een volkomenheid van heiligmaking dromen, die nog nooit verwezenlijkt werd, die veelmeer steeds zelfs de meest geoefende verliet, en wel juist dan, als hij meende de volmaaktheid bereikt te hebben.

Velen, zeer velen hebben zich de zaak, naar de overleggingen van hun verstand, daardoor willen verklaren, dat zij beweerden en beweren: "de mens zelf is niet wedergeboren, maar er wordt in hem een wedergeboren mens langzamerhand tot stand gebracht." Zo'n mens noemden en noemen zij het wedergeboren deel, ook "den nieuw en mens"; daartegenover moet dan, wat zij in zich met het wedergeboren zijn niet rijmen kunnen, te weten het lichaam en zijn bewegingen en het onwedergeboren deel zijn, ook "de oude mens" heten. Zo verwacht zich de mens in de filosofie van het vlees, wandelende in de voetstappen der oude wijsgeren, die beweerden: "de geest des mensen is het edele deel van de Godheid, die zich dan ook meer en meer tot God, zijn oorsprong, moet opwaarts voeren; terwijl het lichaam, geformeerd uit aarde, der verderving en der duisternis toebehoort, moet de geest zich deswege van dat lichaam, door het te verzwakken, meer en meer losmaken."

De arme mens wil, helaas, niet weten, dat hij zulke beweringen verzint en staande houdt uit vijandschap tegen de eeuwige genade en uit liefde tot allerlei ondeugd, die hij, waar zij uitbreekt, op het vlees schuift, terwijl hij zichzelf achterzijn wedergeboren deel verbergt, om zich van de eeuwig geldende Wet te ontslaan.

Maar wat ook een mens uit de Apostolische woorden meent te kunnen aanvoeren, om zijn beweringen te staven, het zal evenwel waar blijven, dat hij honderd plaatsen voor één in de Heilige Schrift zal aantreffen, die hem in zijn geweten zullen bestraffen en aanzeggen, dat hij de waren grond der rust niet gevonden heeft. Wie niet geheel "vlees" wil zijn, kan het nooit aannemen, dat "Jezus Christus een in het vlees gekomen" is; hij kan zich daarover ook niet verblijden; zich ook niet verheugen over die genade, welke uit hem, die vlees is, geest gemaakt heeft; maar hij heeft een valse Jezus, hij bouwt zijn zaligheid op zijn "wedergeboren deel"; zijn "nieuwe mens" zal hem in de hemel brengen; en omdat hij van de kracht der opstanding van Jezus Christus, om ook onze sterfelijke lichamen levend te maken, niets naar de waarheid van het "nochtans" verstaat, zo loochent hij ook consequent de opstanding des vleses. Dat echter een mens niet ten halve, maar geheel uit God geboren is of wedergeboren wordt, is uit de woorden des Heeren openbaar: "Wat uit Geest geboren is, dat is geest." (Joh. 3:3) De Heere zegt niet: dat is half geest, maar het *is geest*. Ook heeft de Heere niet tot Nicodemus gezegd: "tenzij dat in iemand die nieuwe geboorte gelegd worde", maar: "tenzij; dat iemand wederom geboren worde." Ook zegt de Apostel Petrus niet: "gij, in welke een wedergeboren deel gelegd is", maar: "gij, die wedergeboren zijt" (1 Petrus 1: 23), dat is dus: geheel wedergeboren, zoals u daarheen gaat. Insgelijks de Apostel Johannes schrijft nooit: in deze en in die is een wedergeboren deel, maar: deze en die is uit God geboren. En de Apostel Paulus, die op de een plaats schrijft: "Gij hebt de oude mens afgelegd, u hebt de nieuwe mens aangedaan", maakt het ons duidelijk, wat hij onder ouden en nieuwe mens verstaat, wanneer hij schrijft: "Ligt niet tegen elkander", en: "Hebt de Heere Jezus Christus aangedaan."

Ofschoon deze waarheid, dat een mens, een zondaar, een gelovige wordt, waartoe hem de genade gemaakt en geformeerd heeft, van menigeen uwer met blijdschap in God wordt erkend, zo zijn er evenwel nog velen, die met een zekere zeer bekende Apostolische uitspraak niet recht voort kunnen. Het heeft mij goed gedacht deze uitspraak met u te behandelen, tot grondige bevestiging in het geloof aan de gezonde leer.

Wij willen:

1. het uit de Heilige Geschiedenis en uit de ondervinding bewijzen, hoe nietig de gewone opvatting van deze woorden is;
2. de rechten zin van deze woorden openleggen;
3. uit de Heilige Geschiedenis de bewijzen leveren, welke de Apostolische uitspraak volkomen bevestigen;
4. met enige opmerkingen, uit het gesprokene, besluiten tot bestraffing vermaning en vertroosting.
- 5.

I.

De gewone opvatting van deze woorden is zeer verschillend. Sommigen zeggen: Het betekent: "die uit God geboren is, mag niet zondigen", of "moet niet zondigen." Sommigen: "Het zou ongerijmd zijn, dat door degenen, die uit God geboren zijn, zulks geschieden zou." Sommigen wederom: "Een wedergeborene doet niet zonde en kan niet zondigen, wanneer hij volkomen wedergeboren is." Anderen zeggen: Het betekent: "een wedergeborene doet geen zonde enz., Zolang hij wedergeboren is", of "bij de wedergeboorte blijft." Anderen daarentegen: "Hij begaat geen zware verschrikkelijke zonde." Wederom anderen: "Hij zondigt niet tot de dood." Dan zijn er wederom, die het zo uitleggen: "Zij zondige niet, die uit God geboren zijn, omdat hun zonden met de liefde bedekt worden." En weer anderen, die zeggen: "De wedergeborenen zondige daarom niet, omdat, wanneer zij ook zondigen, de zonden hun geenszins toegerekend worden." Dat zijn zo uitlegen van de vroegste tijden af, gegeven door mannen van grote naam.

Voorts treft men uitleggers aan, die het zich aldus verklaren:

1. Iemand, die uit God geboren is, zondigt niet, omdat hij niet zondige wil, alvorens hij zondigt.
2. Hij, die uit God geboren is, doet de zonde niet, want hij zondigt niet ganselijk; voorzover hij wedergeboren is, zondigt hij niet.
3. Hij zondigt niet, omdat hij op de zonde niet uit is.

4. Hij doet geen zonde, omdat hij, als hij gezondigd heeft, niet in de zonde blijft liggen. In één woord: De uit God geborene doet geen zonde, omdat hij, zoveel hij vermag, zich voorneemt een leven vrij van de zonde te leiden; hij is nooit vrijwillig op de zonde uit; heeft hij ook al tegen het ernstig voornemen in gefeild, zo geeft hij zich evenwel niet gans en al aan de zonde over; hij loopt niet ganselijk in de zonde in, blijft ook in dezelve niet liggen; wanneer hij zijn verkeerdheid erkend heeft, dan keert hij tot zijn vorige wandel terug, zo snel hij zulks maar vermag te doen.

Bij dusdanige opvatting verstaat men hier de woorden "zonde doen" en "zondigen" bijzonder van die zonde, welke als overtreding, inzonderheid van de tweede tafel der Wet, meer als ondeugd en hartstocht tegen het zedelijk gevoel indruist. Nu mag het wel waar zijn, dat iemand, die uit God geboren is, met gans andere gevoelens de zonde doet, dan iemand, die niets van God weet. Overigens kunnen zulke spitsvondige onderscheidingen betreffende het zondige (zelfs in grovere zin genomen) van een wedergeborene en van een, die niet wedergeboren is, noch uit de Heilige Geschiedenis, noch uit de ondervinding bewezen worden.

- Wanneer de Nazireeër Gods, Simson, zich uit de schoot ener Delila weer opmaakt met de gedachten: "Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, en mij uitschudden" (Richt. 16:20), zo betoont hij zich in zijn ganse gedrag niet verschillend van dat ener onwedergeborenen.
- Wanneer David zich aan Bathseba vergrijpt en Uria laat doden, en voorts een gans jaar daarheen kan gaan, zonder zich een gewetenszaak van deze geschiedenis te hebben gemaakt, dan weet ik geen onderscheid tussen hem en een onwedergeborene, en ik zie niets van de merktekenen, die men opgeeft, om het zondige van de wedergeborene te onderscheiden van het zondige desgenen, die het niet is.
- Ik zie ook niet, dat Petrus zich in Kájafas' hof op een andere wijze vervloekt, dan elk kind der wereld dat doen zou.
- Ja, ik zie bij de volkstelling schijnbare Godsvrucht bij de eigengerechtigte Joab, en volstrekt geen godsvrucht bij David.

Bewijzen genoeg, hoe nietig zo'n verklaring van het "zondigen" in deze plaats is, en welke verklaring ook de ervaring waarlijk niet altijd voor zich heeft. De huichelaar doet zich gewoonlijk voor, als ware hij voor de zonde meer bevreesd dan de oprechte; en hij, die in het verborgen het meest aan de ongerechtigheid de teugel viert, spreekt ook het meest van afschuw te hebben van zonde, van haat tegen de zonde, en spreekt honend van het lichaam als van een kast vol van allerlei onreinheid. Wanneer de oprechte gedaan heeft, wat kwaad is, dan kan hij zijn zonde niet in de weegschaal leggen, om te onderzoeken, in hoeverre zij verschillend mocht zijn van de zonde eens onwedergeborenen. Hij klaagt zichzelf aan als een goddeloze; hij staat verlegen en bekommerd, hij gevoelt verdoeming in zijn binnenste, en niemand is groter zondaar dan hij. Hij kan zich daarom niet troosten met het onderscheid van Zijn zonde en van de zonde desgenen, die niet wedergeboren is; hij kan zich ook met zijn wedergeboorte niet troosten; maar de hulp, de verbrijzeling en de troost komt van Boven af, van Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt. In zijn zondigen ziet hij niet, dat hij van een onwedergeborene verschilt; veeleer gevoelt hij zich dieper, dan enig ander mens, in de verlorenheid weggezonden, en vindt zich in zijn overtreding ellendiger dan het stomme vee.

Buitendien is daarom deze opvatting een nietige, omdat er nog wel andere zonden zijn, dan die, welke het vlees zo bijzonder als zonden aanziet, en van welke men toch waarlijk niet kan zeggen, dat de gewoonlijk aangevoerde onderscheidingen tussen het zondige van een wedergeborene en van een niet wedergeborene hier enigszins van toepassing zijn.

- Moeder Eva toont het grootste onverstand, waar zij Kaïn voor Christus houdt, en haar doen is gelijk aan dat der discipelen, die nog kort voor de hemelvaart van Christus zo weinig begrip van Christus hadden, dat zij Hem vraagden: "Heere, zult u in deze tijd aan Israëel het Koninkrijk weer oprichten?"

- Abraham toonde zich voor en na vol vreze, vol versaagdheid, vol ongeloof, en indien de Heere hem niet van stap tot stap getrouw nagegaan was, wat zou er van hem zijn geworden!
- Sara lacht zelfs over de belofte van een zoon, en liegt bovendien de Heere in het aangezicht, zeggende, dat zij niet gelachen heeft.
- Abraham zowel, als later Izak verhalen de koningen dingen, die niet waar zijn; en Rebekka zowel als Jakob bedriegen man en vader.
- En Jakob zegt zelfs daarbij: "De Heere uw God heeft het doen ontmoeten voor mijn aangezicht." (Gen. 27: 20)
- Rachel steelt van haar vader Laban de terafim (de afgoden), en terwijl haar vader alles doorzoekt, liegt zij hem wat voor en laat haar man geweldig uitvaren tegen haar vader aangaande een zaak, waarvan zij wel wist, dat de onschuld niet was aan de zijde van het huis haars mans. (Gen. 31)
- Het liefelijke woord: "Werp de dienstmaagd uit met haar zoon" scheen aan Abraham toe een duivelse prediking te zijn.
- Mozes volhardde niet tegenover het volk Israël bij de prediking van de genade, omdat het volk hem op eens te zondig toescheen.
- De dappere Samuël had volstrekt geen moed, om het bevel des Heeren te gehoorzamen en David te zalven; en toen hij te Bethlehem was, zag hij de hoge gestalte aan, en meende, dat deze "David" ware.
- De ganse Gemeente Gods heeft van oudsher bij het geloof aan de genade niet kunnen volharden, en alleen met allerlei beloften, met goede woorden en vertroosting en heeft God haar op de weg der heerlijkheid kunnen houden; telkens ontzonk haar de moed voor de geringste vijand, voor de geringste zwaarigheid.
- De belijdenis van Paulus is de belijdenis van alle oprechten: "Ik weet niet wat ik doe; als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij. Ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. "Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde." (Rom. 7).

Zulke bewijzen uit de Heilige Geschiedenis en uit de bevinding, en zo'n belijdenis, naar luid van welke juist een wedergeborene belijdt, dat hij met zijn goede, met zijn beste en allerbeste "ik", dat hij met zijn inwendige mens, die een vermaak heeft in de Wet Gods, met de wet in zijn gemoed niets uitrichten kan, dat de zonde in hem woont, dat hij onder de zonde verkocht is, pleiten er overtuigend voor, dat de gewone uitleg der woorden: "Wie uit God geboren is, doet de zonde niet", nietig is, en dat de Apostel, zo schrijvende, iets anders bedoeld heeft, dan men gewoonlijk denkt. Wat hij nu heeft gemeend, dat willen wij u uit de samenhang van zijnen ganse Brief, in verband met andere Apostolische getuigenissen, blootleggen.

II.

De eigenliefde, die zichzelf zo ras voor wedergeboren houdt, is met de Apostolische woorden voor zichzelf bezig. Zij maakt zich van de wedergeboorte even zulke begrippen, als van de vleselijke heiliging. Volgens haar mening is een wedergeborene een heilig, boven alle zonden verheven mens. De eigenliefde bemerkt aan haar eigen gedrag zeer goed, dat zulks bij haar niet waar is, en dat het er met haar heiligheid jammerlijk uitziet; wedergeboren wil zij evenwel zijn; en nu moeten wel allerlei kunsten worden uitgedacht, om dat "zonde doen" en "zondigen" op zodanige wijze te vergoelijken, dat zij haar wedergeboorte er nochtans bij handhaven kan. Immers haar wedergeboorte is voor haar, of zij het weten wil of niet, de grond harer zaligheid. De oprechte daarentegen kan zich met zodanige uitlegen niet helpen; juist het bewustzijn van zijn wedergeboorte buigt hem te dieper in het stof bij de ervaring, hoezeer de zonde in hem woont; en daarom veroorzaken hem deze Apostolische woorden, zolang hij die niet verstaat, veel nood. Hij kan zijn wedergeboorte niet vasthouden, maar werpt zich voor God neer, zijnde een vloek- en verdoemeniswaardig mens, die met gedachten, woorden en werken dag aan dag, elke stonde zonder ophouden Gods geboden heeft overtreden en overtreedt. De Wet Gods moet hij hooghouden, en hij

dorst naar gerechtigheid. Hij moet alles laten varen en prijsgeven, wat hij geweest of niet geweest is. Kon hij nu maar geloven, dat God ook hem de gerechtigheid toerekende, die door Jezus Christus is, o, dan ware hij geholpen. Intussen, hij wordt geholpen op Gods tijd. Dan begint hij als een, die waarlijk uit God geboren is, te getuigen van de genade, van de liefde Gods, van Zijn trouw en waarheid; daarvan te getuigen, dat er een andere wedergeboorte is, dan die farizeïsche en eigenlievende; hij begint te getuigen van de ijdelheid van alle werken en vruchten der eigenwillige vroomheid, en daarvan te getuigen, dat het God is, uit wie en door wie en tot wie alle dingen zijn; hij maakt uit zichzelf niets, zo min als uit enig vlees, en getuigt van Christus, dat Hij is alles in allen. Zodra echter zo'n getuigenis vernomen wordt, stellen zich juist zij, die zichzelf voor "wedergeboren", voor "uit God geboren" houden, daartegen; immers de duivel staat allerwege op, waar Christus Zich doet horen en verzet zich tegen zo'n getuigenis, want hij kan niet dulden, dat het Christus alleen zijn zou, dat het de genade alleen zijn zou; hij kan niet dulden, dat God zowel het willen als het volbrengen schenkt; altijd moet de vrome mens ook wat gelden. Daar heeft hij nu een ganse armee van lieden, niet buiten, maar binnen de Kerk, die de grond hunner zaligheid daarin vinden, dat zij wat geworden zijn, al is 't, dat zij duizendmaal roepen: wij zijn niets, wij prediken Christus. Dit zijn de lieden, die op de woorden van Johannes glossen maken, want zij willen volstrekt uit God geboren zijn; en juist deze zijn het, die de zonde doen, waarvan Johannes betuigt, dat een uit God geborene ze niet doen kan. Aangezien deze mensen zich in hun geweten bestraft gevoelen vanwege hun werken, dat zij niet in God gedaan zijn, zijn zij bij al hun "broeder", "lieve broeder" zeggen, de oprechte in hun binnenste hart vijandig gezind, brengen hem in allerlei ongelegenheid, versperren hem elke weg en willen niet, dat hij leve, bloeie en doorkomen hebbe. Uiterlijk schijnen zij wellevend, zachtaardig, vroom en liefderijk; van binnen zijn zij echter vol haat en moordgierigheid. Zij vleien met hun tong, maar in hun hart is het voornemen, om de oprechte ten val te brengen. Zoals dan ook de Apostel Paulus van zodanigen getuigt dewijl zij onder wet zijn en de genade niet willen, die alleen van de heerschappij der zonde bevrijdt: "Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één; daar is niemand, die verstandig is, daar is niemand, die God zoekt; de weg des vredes kennen zij niet; daar is geen vreze Gods voor hun ogen." (Rom. 3: 10 vv)

Zodanige mensen brachten ook ten tijde van Johannes de oprechten in verwarring, zij waren hun vijandig gezind, en veroorzaakten hun allerlei leed. De Apostel Johannes, die dat zag, gevoelde zich door de Heilige Geest gedrongen, de oprechten moed in te spreken. Voor zover deze zich door de gedachte lieten vrees inboezemen, dat zulke antichristenen toch wellicht uit God konden geboren zijn, geeft hij hun de merktekenen op, waaraan zij zien konden, dat zulke mensen niet uit God geboren waren. Tot zulke merktekenen behoort ook dit: *dat een ieder die uit God geboren is, niet de zonde doet*. De Apostel, dit zeggende, heeft het oog niet op degenen, die werkelijk uit God geboren waren, maar op de zodanigen, *die beweerden* uit God geboren te zijn; hij wil dan daarmee dit zeggen:

Mijn lieve kinderkens, u behoeft u door zulke mensen in uw geloof volstrekt niet te laten aanvechten noch te doen wankelen; u behoeft aan de gedachte geen plaats te laten, dat zij, die uw getuigenis wederstaan, die u op allerlei wijze tegen zijn, die u met louter haat en vijandschap bejegene en allerlei verdrietelijkheden u in de weg leggen, werkelijk uit God zouden geboren zijn. Hier hebt u het kenteken: "Een ieder, die uit God geboren is, doet geen zonde; want Zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren." Daarom schrijft hij ook in vers 7: Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is. Die de zonde doet is uit de duivel, want de duivel zondigt van de beginne." Nu, daarin betoont Zich God rechtvaardig, dat Hij een arme en ellendige door dit leven een doorkomen verschaft, hem met allerlei trouwe hulp omringt, zonder hem iets te verwijten; en daarin bestaat de zonde des duivels van de beginne, dat hij de mens van het Woord Gods afrekt, om hem in de waan te brengen, dat God het met hem niet oprecht zou menen, en dat de mens door overgeloof zich aan God zou kunnen gelijk maken, om te worden als God. Om zulke werken des duivels te verstoren, is de Zoon van God gekomen. Wat zo de Apostel onder "zonde doen" verstaat, namelijk: dat iemand dengene vijandig bejegt, die hem bestraft, dat zijn werken niet in God gedaan zijn, en die zichzelf in zijne eigengerechte werken staande houdt, als ware hij daarin uit God, toont hij aan in

het 11de en 12de vers: "Want dit is de verkondiging, die u van de beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben. Niet gelijk Kaïn, die uit de boze was (ofschoon hij zich hield voor een, die uit God was), en zijn broeder doodsloeg; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijn werken boos waren, en zijn broeders rechtvaardig." Daarom noemt de Apostel ook zulke lieden, die voorgaven, dat zij uit God geboren waren, en die nochtans de kinderen Gods haat toedroegen, de wereld, zoals hij vers 13 schrijft: *"Verwondert u niet, mijn broeders, zo, de wereld u haat."*

Het sprekendst bewijs daarvoor, dat de Apostel onder "zonde doen" en "zondigen" dit verstaat: dat men haat toedraagt de oprechten, die het ware getuigenis van Christus brengen, en dat men een verkeerde leer predikt, die niet God en Christus, maar de mens verheft, vinden wij in de derden Brief van Johannes, waarin hij van zekere Diotrefes (die naam betekent "een van God gevoede") schrijft, dat deze in de Gemeente voor wat groots wilde gehouden zijn en daarom tegen de broeders en oprechten zich allerlei gewelddadigheden veroorloofde. Daar betuigt hij aan Gajus: "Geliefde, volg het kwaad niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien." (Vers 11) Deze woorden: "die goed doet is uit God" luiden net zoals: "een ieder, die uit God geboren is, doet niet de zonde", en wederom, zoals wij het in hoofdstuk 2:29 lezen: "Indien gij weet, dat Hij rechtvaardig is, zo weet gij, dat een ieder, die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is."

Het is daarom ook, dat de Apostel van de zodanigen in hoofdstuk 1:8 schrijft: "Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf, en de waarheid is in ons niet." Dit hield hij aan degene voor, die de zonde begingen, dat zij zich tegen het getuigenis der oprechten stelden en hun allerlei leed aandeden, en dat wel daarom, omdat de oprechten met hun getuigenis hen vanwege hun werken, dat zij niet in God gedaan waren, bestraften. Wanneer de zodanigen met zulk een verkeerd bestaan niet in de schuld wilden vallen, bedrogen zij zichzelf en maakten God tot een leugenaar, Wiens inwendige bestraffing zij wel terdege gevoelden, dat zij namelijk niet in het licht wandelden. Het is niet alleen Johannes, die in zodanige zin het masker heeft ontnomen aan hen, die voorgaven, dat zij uit God waren, en evenwel de zielen der rechtvaardigen, die in waarheid uit God waren, kwelden. Ook schrijft de Apostel Paulus aan de Thessalonicensen: "Gij, broeders, zijt navolgers geworden der Gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook u hetzelfde geleden hebt van uw eigen medeburgers, gelijk als zij van de Joden, welke ook gedood hebben de Heere Jezus en hun eigen Profeten, en ons hebben vervolgd en Gode niet behagen en allen mensen tegen zijn, en ons verhinderen te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden, opdat zij altijd hun zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot de einde." (1 Thessal. 2: 14 16) Daar zien wij, dat de zonden, waarvan de Apostel spreekt, zonden zijn van tegenkanting tegen de zuivere prediking van Christus en tegen de oprechten, welke zo'n getuigenis brengen. Maar ook daarom getuigt deze Apostel zo dikwijls daarvan, hoe noodzakelijk het voor ons is, dat wij de eigen gerechtigheid en de eigenliefde afgelegd hebben, zoals hij aan de Gemeente te Korinthe schrijft: "Zo ik geen liefde heb, zo ben ik niets" (1 Kor. 13: 2), en wederom schrijft hij aan de Galaten (Hoofdstuk 5:13 15): "Gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleen gebruikt de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees", dat is, voor het hovaardig, eigenlievend vlees, dat zich tegen het getuigenis van de eenvoudige en oprechte wil staande houden, als ware het geest, "maar dient elkander door de liefde. Want de gehele Wet wordt in één woord vervuld, namelijk in dit: u zult uw naaste liefhebben gelijk uzelf. Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe, dat gij van elkander niet verteerd wordt."

III.

Dat het waar is, wat de Apostel zegt: "Dat een ieder, die uit God geboren is, niet zonde doet; dat Gods zaad in hem blijft, en dat hij niet kan zondigen, omdat hij uit God geboren is, willen wij, nu wij de ware betekenis van deze woorden aangegeven hebben, ook nog uit de Heilige Geschiedenis bewijzen. De geschiedenis van David levert ons daarvan drie, vier trekken. Vooreerst ten opzichte van zijn liefde jegens God en jegens de kinderen Gods weten wij, dat diezelfde trouw en liefde, die hij reeds als knaap voor zijns

vaders schapen aan de dag gelegd had, hem ook vervulde, toen hij de machtigen reus lasteringen hoorde uitspreken tegen God, de Heere, en hem telkens daarmee het volk Israël op de vlucht zag slaan. In al zijn nood legt hij, in de Persoon van Christus, een machtige liefde voor Gods volk aan de dag, en belooft de Heere menigmaal, dat zo Hij hem uit zulke nood, waarin hij verzonken lag, zou verlost hebben, hij Diens Naam in de grote Gemeente zou loven. Hij heeft zich geheel trouwhartig tot het arme en ellendige volk Gods gevoegd en heeft niet méér willen wezen, dan één hunner; daarom sprak hij ook tot zijn vrouw, die hem trots verachtte, omdat hij zich, dansende voor de Verbondsark des Heeren, ontbloot had: "Ja, ik zal voor het Aangezicht des Heeren spelen, Die mij verkoren heeft; ook zal ik mij nog geringer houden dan zo, en zal nederig zijn in mijn ogen, en met de maagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden." (2 Sam. 6:20) Toen de Profeet Nathan hem zijn zonde met Bathseba, na maanden ontdekte en tot hem sprak: "Gij zijt die man", toen voer hij niet tegen de Profeet uit en liet hem niet, als Achab met Micha deed, in de gevangenis werpen, maar zo sprak hij: "Ik heb gezondigd." (2 Sam. 12) Toen hij de plaag over het volk Israël zag. En de engel, die met de pestilentie het verderf onder het volk maakte, toen riep hij uit: "Zie, ik heb gezondigd, ik heb zeer kwalijk gehandeld; maar deze schapen, wat hebben die gedaan!" (2 Sam. 24) Zelfs tegen de vijanden Gods, maar die nog wel de schijn hadden, als waren zij uit God, hief hij de hand niet op, evenmin als Samuël; maar evenals Samuël leed droeg over Saul, omdat hij van de Heere was afgefallen, zo droeg ook hij leed over Saul en diens dood. Zo dikwerf hij Saul ook in zijn macht gehad heeft, zo heeft hij evenwel geen kwaad met kwaad vergolden, maar veelmeer de man, die zich als de moordenaar van Saul uitgaf, met de dood gestraft, en over Saul een treur- en klaaglied aangeheven, zoals later Jeremia over Juda en Jeruzalem deed, zeggende: "Verkondigt het niet te Gath, en boodschapt het niet op de straten van Askelon, opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde. Hoe zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen verloren!" (2 Sam. 1)

Zo heeft een ieder, die ooit uit God geboren is, nimmer het volk Gods enig leed kunnen doen; nooit heeft hij tegen beter weten en overtuiging aan, tegen de inwendige bestraffing kunnen handelen, maar hij is steeds in de schuld gevallen en heeft zijn beweringen, als ook zijn werken, welke schijn zij ook hadden, mét zijn lieve, trotse "ik" verre van zich geworpen. Toen Juda door Thamar er van overtuigd was geworden, hoezeer hij uit liefde des vleses het gebod Gods, dat een broeder zijnen broeder zaad te verwekken had, had laten varen, toen vervolgde hij Thamar niet des te meer, maar zeide: "Zij is rechtvaardiger dan ik" (Gen. 38: 26), en juist zulk een belijdenis genas hem van zijn lust des vleses.

Zo gewis het is, dat zij, die uit God geboren zijn, niet zondigen, ja niet zondige kunnen, maar in de liefde van God en des naasten, inzonderheid in de liefde tot de broederen, volharden, toont ons ook bovenal het voorbeeld van Mozes. Immers, toen God tot hem sprak: "Laat van Mij af, dat Ik dit volk verdelge, zo zal Ik u tot een groot volk maken" (Deuter. 9: 14), toen sprong hij voor hen in de bres, stelde zich tussen Gods toorn en het verdorven volk, en bad tot de Heere, zeggende: "Vergeef hun hun zonden, doch zo niet, zo delg mij uit Uw Boek, hetwelk u geschreven hebt." (Exod. 32: 32) En wederom, toen God de rot van Korach, Dathan en Abiram levend ter helle had doen neervaren, en het volk tegen hem en tegen Aäron murmureerde en riep: "Gijlieden hebt des Heeren volk gedood", en God daarop bij vernieuwing met een plaag onder het volk sloeg, toen toonde Mozes zo'n liefde, dat hij zijn eigen leven waagde, en in plaats van 's Heeren woorden te gehoorzamen: "Maak u op uit het midden van deze vergadering, en Ik zal ze verteren als in een ogenblik", tot Aäron zeide die zich dan ook tussen de doden en tussen de levenden stelde: "Neem het wierookvat, en doe vuur daarin van het altaar, en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, en doe over hen verzoening." (N u m. 16) In denzelfde Geest betuigde ook de Apostel Paulus in de Heere: "Ik zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus voormijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees." (Rom. 9: 3) Dit is de broederliefde en liefde des naasten, welke de vrucht is van de arbeid der ziel Desgenen, Die Zich een vriend van hoeren en tollenaars wilde laten noemen. Alleen deze liefde oefenen degenen, die uit God geboren zijn, en wat tegen deze liefde is, dat doen zij niet. Zij doen geen zonde tegen hun nooddruftigen en hulpbehoevenden broeder en naaste, maar staan hem

trouwhartig terzijde, zonder zichzelf te behagen, opdat deze opgebouwd worde in de leer van Christus en geen leed, maar louter vreugde hebbe; en zij reinigen zichzelf van datgene, waarover zij door de rechtvaardige zijn bestraft geworden, en stellen de rechtvaardige in het gelijk. De Apostel geeft de redenen op, waarom zij zulks doen: "*Zijn zaad blijft in hem.*" Dit zaad Gods is Gods Woord. Dit Woord Gods is levend en machtig, het gaat door alles heen, het spreekt in het hart en getuigt daar aldoor; het vervult het hart, hetzelve overweldigende zachtkens en teder, met zinnen en peinzen, overdenken en overleggen; en waar God dat Woord in de macht van Zijn liefde in het hart gelegd heeft, daar blijft het in het hart liggen en werkt zelfverootmoediging en geloof aan eeuwige genade; werkt erkenning van eigene, totale verlorenheid en een levend bewustzijn van het heil Gods en van Christus. En gelijk dit zaad de daden Gods, de daden van Zijn genade, van Zijn liefde, zoals die steeds als de eerste ons is voorgekomen, de daden van Zijn trouw en onverdiende hulp verheerlijkt in onze algehele verlorenheid, zo is het ook voortdurend bezig het hart van de uit God geborene te bewerken, dat het klopt van wederliefde jegens dien, die ook uit God geboren is, om hem, met verzaking van zichzelf, zijn leven lang enkel goeds te doen toekomen.

Daarom kan nu ook de uit God geborene niet anders, hij kan niet zondigen, hij kan de oprechte en rechtvaardige geen leed berokkenen, want hij is uit God geboren. Zoals God is, zo is ook hij. Want God leert zijn kinderen wel, dat zij zijn, zoals Hij, hun Vader, is nu heeft God Zich een Gemeente gekocht met Zijn eigen bloed. Daarom geven zij zichzelf er ook aan; de broeder, de naaste, de verlorene en de verlatene, zij moeten het goed hebben in dit leven, zo vol jammer en nood. Dat is het, waartoe zij geroepen zijn, dat de taak, die hen is opgedragen, het werk, waarin God wordt verheerlijkt. Zo heeft God Zich aan hen geopenbaard in hun verlorenheid en verlatenheid, daarom kunnen zij ook niet anders; zij kunnen niet zondigen, die uit God geboren zijn. Het leven voor de broeder en de naaste veil hebben, dat kunnen zij, en zichzelf in geen dele zoeken; zo zijn zij van God geleerd.

IV.

Ik moet nu uit hetgeen gezegd is nog iets laten volgen tot bestraffing, vermaning en tot uw vertroosting.

Tot bestraffing diene het volgende:

Zo er onder u zijn, die het wel gevoelen, dat deze dingen bij hen niet gevonden worden, dat zij veeleer steeds slechts aan zichzelf en denken, en zichzelf een heiligenhuisje bouwen, waar zij menen van God gehoord te zullen worden, die evenwel bij dit alles zich in de omgang met de hun en met anderen onvriendelijk en onverdraagzaam tonen, die hatelijk zijn en elkander hatende, die zich boven hun naaste verheffen en boven anderen als iets bijzonders begeren geëerd te worden, en die nog bovendien de leer van de gerechtigheid als zodanig niet willen laten gelden, mach het gedrag des rechtvaardigen als rechtvaardig willen erkennen, omdat zij zich daardoor in hun binnenste bestraft gevoelen van geen liefde te hebben, maar zonde te doen, o, dat deze tot zichzelf inkeren en eens voor altoos dit goed verstaan en ter harte nemen, welk kenteken van de geboorte uit God de Apostel hier opgeeft. Liefde is der liefde wetsteen. Zij behoren zich niet daarmee te troosten, dat zij wedergeboren of "wedergeborene Christenen" zij n, zoals zij zich onder elkander noemen. Want God maakt ons niet om onze wedergeboorte zalig, maar uit zijn grote goedertierenheid en barmhartigheid, waarmee Hij ons verlorenen bezocht heeft in Christus. Het blijft ook heden nog waar, wat Johannes de Doper tot de Farizeeën zeide: "God kan zelfs uit deze stenen aan Abraham we kinderen verwekken." (Matth. 3: 9; Luk. 3: 8)

Ebed-Melech, die zwarte Moor, die de Profeet Jeremia met oude lompen en lappen (wjl hij niets anders had) uit de kuil optrok, betoonde zich meer wedergeboren, dan allen, die in Jeruzalem door de Profeet waren behandeld geworden, als waren zij in waarheid uit God geboren. Daarom hebt gij, die er wel van bewust zijt, dat zulke dingen niet bij u zijn de eigenliefde en de hoogmoed af te leggen, mitsgaders die voorgewende kennis, welke maar opgeblazen maakt, en hebt uzelf voor God te verootmoedigen in het stof, dat gij u tot hiertoe voor iets hebt uitgegeten, wat u in uw hart niet zijt. Tot vermaning echter diene het volgende: zo velen er onder u zijn, die de bewustheid hebben, dat zulke dingen, als de Apostel hier

opgeeft, niet bij hen gevonden worden, en wie het leed is, dat zij zo verkeerd zijn, dat zij zich toch aan de genade overgeven en niet hardnekkig blijven tegen de rechtvaardige, die hen bestraft; dat zij veelmeer hun zelfgemaakte vroomheid met al de verwachtingen, die zij daarvan koesteren, achter hun rug werpen; dat zij het woord verstaan en met geheel het hart aangrijpen: "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige, en Hij is een verzoening voor onze zonden." (1 Joh. 2: 12) Met al onze afgoden, de afgoden der eigenliefde, van de vromen trots, van de harde nek, van het verkeerde algemene geloof, van de zelfvleierij, en dat men van gelijkgezinden rechtvaardig gesproken wordt en de handen opgelegd krijgt, daarmee komen wij niet vooruit; daarmee gaat het veelmeer van zonde tot zonde, van verstokking tot verharding, terwijl men zichzelf met zijn wedergeboorte troost. Men valle liever voor God in de schuld, waar men bij het getuigenis Gods en des rechtvaardigen het wel ontwaart, dat men niet deugt, zo zal men zich "uit God geboren" vinden in één ogenblik tijds; want daar is de ware wedergeboorte, waar men zichzelf aanklaagt, Gode recht en gelijk geeft en in Christus gelooft; immers dan heeft men dadelijk gemeenschap met alle rechtvaardigen, en deze gemeenschap is met de Vader en de Zoon.

Ter vertroosting heb ik slechts nog dit toe te voegen.

Is het, dat men uit het liefdeloos gedrag dergenen, die "uit God" zijn willen, overtuigd wordt, dat deze niet uit God geboren zijn, dan late de aangevochtene zich volstrekt niet langer aanvechten vanwege hun leer, maar hij ga op Zijn weg voort, blij te moe, in stilheid, met die belijdenis, welke hij als Gods Waarheid heeft loeren kennen en geloven. Wie voor het Aangezicht zijns Gods wandelt, die wandelt zeker. Wie bij de belijdenis volhardt, die hem in waarheid van de zonde vrijmaakt, die zal niet beschaamd worden. Wie de liefde oefent, de liefde, welke uit God is, die zal liefde vinden, hoezeer hij ook om het getuigenis van de grote Naam van allen gehaat wordt. En wie bij de leer van Christus blijft, die zal wel ondervinden, dat hij de wereld overwonnen heeft! AMEN

Deze Leerrede is gehouden te Elberfeld de 17. Oktober 1847, 's voormiddags.